

Fenntarthatóság

Előszó a tematikus blokkhoz

A fenntartható fejlődés (sustainable development) - ahogy az az Egyesült Nemzetek Szervezetének 1987-ea Brundtland-jelentésében szerepelt - olyan fejlődési folyamatot jelent amely „kielégíti a jelen szükségleteit anélkül, hogy csökkentené a jövő generációk képességét, hogy kielégítsék a saját szükségleteiket.” Lényeges a szóhasználat, a fenntarthatóság fogalomkörre: a fejlődés nem növekedést jelent, hanem olyan alapelvek és értékek hangsúlyozását, mint a holisztikus megközelítés elve, a (helyi) erőforrások fenntartható használata, valamint a társadalmi igazságosság, a társadalmi részvétel és a társadalmi felelősség. Ahogyan mondani szokták, ez egy háromlábú szék, ami csak mindhárom „pillér” (környezet, társadalom, gazdaság) meglétével működik.

A 21. század számos globális kihívással (túlnépesedés és városiasodás, éghajlatváltozás, energiagazdálkodás, környezetszennyezés, biodiverzitás csökkenése, hulladékkezelés és újrahasznosítás aránya, természeti erőforrások kimerülése, stb.) küzd, mely komplex problémák egymással kölcsönhatásban állnak. Vitathatatlan, hogy a megoldásuk – lokális, nemzeti vagy nemzetközi szinten – is csak összefüggésükben, rendszerben valósítható meg. Ugyanakkor társadalmi, egyéni szinten átalakulóban vannak a „jó életről” szóló nézetek: a jóllét (well-being) kerül a figyelem középpontjába. A jóllét sokkal inkább örömet, biztonságot, egészséget, közösségeket takar.

Az ENSZ által 2015-ben megfogalmazott 17 Fenntartható Fejlődési Célok csak a jövő iránt elkötelezett, felkészült, felelős társadalmi-gazdasági együttműködés ré-

vén érhetőek el. Ebben a folyamatban az államoknak, nemzetközi intézményeknek, a döntéshozóknak, a gazdasági szereplőknek, illetve a magánembereknek, mint (felelős) fogyasztóknak is van felelőssége. A tudományos közélet, az akadémiai szféra oktatással, képzéssel, szemléletformálással, illetve a témában született legfrissebb kutatási eredmények érhető bemutatásával járul hozzá a közös ügyhöz.

A Comitatus folyóirat fenntarthatósággal foglalkozó tematikus blokkjában megjelent cikkek a téma széles spektrumát ölelik fel, ezzel egyidejűleg Magyarország más és más területét veszik górcső alá a szerzők.

A fiatalabb korosztályok szerepe kulcsfontosságú a fenntartható jövő szempontjából. Kántor Szilvia és Neumanné Virág Ildikó tanulmányának fókuszában a környezettudatos magatartás és a klímaváltozás negatív hatásainak megítélése áll. Az egyetemi hallgatók körében végzett kutatás eredményei bizakodásra adnak okot: a felmérésbe bevontak szívesen tájékozódnak és tesznek is a környezetért.

Kozma Dorottya Edina és Fehér Helga írásának középpontjában a fenntarthatóság akadémiai kutatása áll. A szerzők által alkalmazott nemzetközi szakirodalmi adatbázis elemzésének segítségével bepillantást kaphatunk a fenntarthatóság föbb, a tudományos diskurzusban helyet kapó területeiről, valamint az egyes tudásközpontok szerepéről és hálózati kapcsolódásairól.

Mi jellemzi az egyik legfontosabb célcsoportot, a vállalkozásokat? Fekete-Berzsenyi Hajnalka, Molnár Tamás és M. Barna Katalin tanulmányukban arra keresték a választ, hogy a hazai vállalkozások miként

alkalmazzák a körforgásos gazdaság alapelveit. A kutatási eredmények azt bizonyítják, hogy a válaszadó vállalkozások a környezeti fókusz alapján három csoportba sorolhatók, valamint erősen érződik a főváros-vidék különbsége is.

Ugyancsak a vállalkozásokat, azon belül a turizmusban alapvető szálláshely-szolgáltatókat veszi górcső alá Hegedűs Sára, Kiss Kornélia és Boros Kitti tanulmánya. Kutatásuk eredményei alapján a szolgáltatók számára a fenntarthatóság leginkább a környezetvédelmi szempontok figyelembevételét jelenti, illetve desztinációs vonatkozású tartalmat – a tömegturizmus (túlturizmus) elkerülését – társítanak hozzá. A kutatásba bevontak a turizmus szereplői közül leginkább az állami szférának a befolyását hangsúlyozzák, amely a megfelelő szabályozási keret megalkotásával minden szereplőre hatást gyakorolna.

A balatoni gasztronómia és a fenntarthatóság kapcsolata az elmúlt években előtérbe került. Számos kisléptékű, fenntarthatóságot zászlajára tűző vállalkozás várja a vendégeket. Csapody Bence, Ásványi Katalin és Jászberényi Melinda tanulmánya az alkalmazott módszertan szempontjából is innovatív. Vizsgálatuk eredményei a fogyasztói attitűdök megismerését támogatják.

Veszprém és a Balaton 2023-ban Európa Kulturális Fővárosa lesz, amely programsorozatban a fenntarthatóság kiemelt szerepet kap. Ernszt Ildikó, Formádi Katalin és Lőrincz Katalin tanulmányukban a fesztivállátogatói attitűdök fenntarthatósági aspektusait tárják fel. A vizsgált fesztiválokon több jó gyakorlatot is azonosítottak a szerzők, amelyek hozzájárulnak a társadalmi és környezeti fenntarthatósághoz. További pozitívum, hogy a kutatás eredményei alapján a fesztivállátogatók nyitottak a fenntarthatósági intézkedésekre.

Horváth Eszter és Pozsgai Andrea írása a Szigetközbe kalauzolja az olvasót. A desztináció hagyományai és a térség településszerkezete – két meghatározó várossal, Győrrel és Mosonmagyaróvárral – a fenntartható mezőgazdaság kereteit is meghatározza. A szerzők másodlagos adatok elemzésén keresztül világitanak rá az elmúlt években tapasztalható tendenciákra.

A Pannon Egyetem Gazdaságtudományi Kara küldetésének tekinti, hogy a kutatás és az oktatás összekapcsolásával proaktívan támogassa az együttműködést az egyetemi, vállalati, kormányzati és civil szervezetek között, különös tekintettel a Dunántúl gazdasági és társadalmi fejlődésére.

Mára az egyetemek hagyományos funkciója jelentősen átalakult és kibővült. Már nem csak a hazai nemzetközi versenyben kell helytállnunk, de kiemelt figyelmet kell fordítanunk az oktatási és kutatási tevékenységünk lokális és regionális hatásaira a többek között a munkaerőpiacon, a természeti és gazdasági környezetünkben és a társadalomban.

Az ún. „harmadik missziós” tevékenységünk keretében a Gazdaságtudományi Kar jelentős hangsúlyt fektet a környezeti, gazdasági és társadalmi fenntarthatóságra, valamint aktívan kivesszük a részünket a társadalmi felelősségvállalásból. Ezen elvek mentén támogatjuk a Comitatus most megjelenő, Fenntarthatóság tematikájú blokkot tartalmazó számának létrejöttét.

Valljuk, hogy értékes és továbbgondolásra is alkalmas cikkek és érdekes interjúk születtek a témában, melyekhez tartalmas olvasást kívánunk!

Veszprém, 2021. december

**FEHÉRVÖLGYI BEÁTA,
LŐRINCZ KATALIN,
SULYOK JUDIT**

vendégszerkesztők